

gå framåt i välmåga och de indirekta skatterna således äfven att stiga. Genom indelningsverkets öfvertagande af staten skall äfven en i militärriskt hänseende företagen omorganisation af detsamma i hög grad underlättas.

Jag föreslår:

att indelningsverket öfvertages af staten mot skyldighet för rust- och rotehållare att till staten under tio års tid erlægga i orten nu gällande vakansafgift, minskad med en tiondedel af sitt ursprungliga belopp under hvartera af dessa år; samt att, derest vid öfverflyttningen i tjänst varande soldat eller båtsman ej nöjer sig med det belopp som staten såsom lön för honom bestämmer, rust- och rotehållare skall i stället för soldaten eller båtsmannen uppbära dennes lön af staten, emot skyldighet att under hans återstående tjänstetid bibehålla honom vid de vid antagandet betingade lönevilkoren.

Stockholm den 30 Januari 1873.

P. Gummesson.

N:o 162.

Af Herr J. G. Granlund: Angående utvidgning af Wadstena treklassiga läroverk till femklassigt, samt anslag till aflöning af ytterligare två lärare derstädes.

Redan för mer än tio år sedan eller vid 1862 års riksdag väcktes af tvänne ledamöter inom Bondeståndet samt af en ledamot af Borgareståndet motioner om Wadstena treklassiga läroverks uppflyttande till femklassigt; och då dessa framställningar icke lyckades vinna Riksdagens

bifall, i anseende till de många förslag i denna riktning, som vid dåvarande riksdag förekom, förnyade staden Wadstena denna sin vördsamma anhållan genom sin representant i Borgareståndet vid 1865 års riksdag, hvilken motion ej heller då lyckades tillvinna sig Riksdagens bifall.

Behovvet af ifrågakvarande läroverks utvidgning till femklassigt gör sig allt mer och mer gällande för staden och den deromkring rikt befolkade orten, hvilken har en ständig kommunikation med staden, nemligen Dahls, Lysings, Göstrings, Bobergs och Aska härader, med en folkmängd af öfver 50,000 personer.

Dertill kommer att Wadstena läroverk är det enda som finnes inom nordvestra delen af Östergötland, hvilken ock anses för den folkrikaste och bördigaste delen af denna provins.

Wadstena är ock särdeles passande för ett utvidgadt läroverk, såsom centralt beläget inom denna ort; härifrån är $4\frac{1}{2}$ mil till närmaste läroverk i Linköping; cirka 10—11 mil till Ekesjö och 7 mil till Askersund o. s. v.

$1\frac{1}{4}$ mil från Wadstena ligger staden Skeninge med 1,430 innevånare. Efter all anledning skall denna stad till följd af dess beröring med jernvägen Halsberg—Mjölby erhålla en utvidgad rörelse och dess folkmängd komma att ökas.

Derstädes finnes nu, sedan Riksdagen indragit det obetydliga anslaget för dess enklassiga läroverk, ingen annan skola, än folkskolan.

Åt andra eller norra sidan, $1\frac{1}{4}$ mil från Wadstena, finnes Motala köping med sin stora mekaniska verkstad och en allt mer och mer utvidgad rörelse och befolkning, betydligt större än i flera småstäder. Inom denna kommun finnes icke heller något annat läroverk, än folkskolan.

Jag vågar särskildt framhålla den allmänna nyttan och vigten för dessa båda samhällen att erhålla ett utvidgadt elementarläroverk i Wadstena, dit daglig kommunikation från så väl Motala som Skeninge redan inom detta års slut torde komma till stånd, då Wadstena stad redan beslutat sig för anläggande af en jernväg till en plats vid Halsberg—Motala—Mjölby-banan.

Dessa förhållanden gör det särdeles lätt och billigare för föräldrar inom dessa kommuner att hafva sina söner vid Wadstena läroverk, framför Linköpings, vid hvilket sednare läroverk lärjunge-antalet de sista 10 åren så betydligt stigit, att tvänne nya ordinarie lärare måste år 1867 tillsättas, hvarjemte undervisningen måste bestridas af flera extra lärare.

Att tillväxten af lärjungar vid Wadstena nuvarande treklassiga läroverk icke i samma mån tilltagit de sednare åren är lätt förklarligt deraf att föräldrar från omkringliggande ort, som önska och äro i till-

fälle att kunna bereda sina söner en mera tidsenlig bildning, icke sända dem till ett treklassigt läroverk, hvarest de, så vida de skola erhålla den kunskapsgrad, som i allmänna lifvet erfordras såsom medborgerlig bildning, icke kunna fullborda sin skolgång, utan måste för en ytterligare kurs förflyttas till ett högre läroverk.

Då nu ett femklassigt läroverk för alla dem, som utgå i de praktiska yrkena bör kunna meddela de kunskapsmått man i allmänhet anser såsom en medborgerlig bildning, erhåller ynglingen sålunda en i detta hänseende afslutad kurs. Och då ett sådant läroverk likaledes utgör början och fortsättning för den lärda eller klassiska linien, skall ett sådant i Wadstena otvifvelaktigt blifva bland de mest besökta femklassiga läroverk i vårt land.

Den obetydliga kostnaden, som staten, för utvidgande af Wadstena läroverk, medelst anslag till nya lärare, skulle komma att vidkännas, torde i någon mån ersättas, genom en möjligen blifvande nedsättning af lärare-antalet vid Linköpings högre elementarläroverk, der lärjunge-antalet, synnerligen i de lägre klasserna, nu är särdeles stort, men uppflyttning af Wadstena läroverk skulle helt säkert föranleda till en behöflig minskning af desamma.

Stadsfullmäktige i Wadstena, som uppdragit åt mig att till Riksdagen framställa stadens vördsamma anhållan om skolans utvidgning, hafva ock å stadens vägnar förklarar sig beredvillige till de uppoffringar, som genom skollokalens utvidgande m. m. blifva en följd.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt anhålla, att Riksdagen måtte bevilja Wadstena stads treklassiga läroverks utvidgning till femklassigt, samt för sådant ändamål anslå nödiga medel till ytterligare tvänne lärare.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles; och torde mig tillåtas att till Utskottet få aflemna närmare inväntade upplysningar från vederbörande myndigheter.

Stockholm den 30 Januari 1873.

J. G. Granlund.

Häruti instämma:

J. Andersson,
från Östergötland.

C. A. Larsson,
från Östergötland.